ПСС-эй Бурядай
комой, Улан-Удын
комой, Бурядай
ССР-эй Верховно
Советэй орган

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ

38-дахи жэлэ гарана

БҮРЯТ ҮНЭН

№ 12 (9459)
ЯНВАРИИН
14
СУББОТА
1961 он
Сэн 2 мүнгэн

ОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1960 ондо газар таряалангай, мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха гүрэнэй түсэб, социалистическэ уялганууудай гэлтэ тухай, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай—зүбшэхэ зүйлэйнгөө хоёрдохи асуудалые КПСС-эй Центьна Комитедэй Пленум 1961 оной январиин 12-то саашадань хэлсэһэн байна.

Узбекистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Ш. Р. Рашидов, Грузиин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр В. П. вванадзе, Азербайджанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Ю. Ахундов, Литвагай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр О. Снечкус гэгшэдэй элидхэлнүүдые ЦК-гэй Пленум үглөөнэйнгөө заседани дээрэ шагнаа.

Молдавиин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр З. Т. Сердюк, Латвиин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр А. Я. Пельше, тизиин КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр И. Р. Раззаков, Таджикистанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Т. У. Ульджабаев эдэй элидхэлнүүд үдэшын заседани дээрэ шагнагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум

етскэ Союзай Коммунисэ партиин Центральна едэй Пленумэй январиин 11-нэй заседани дээрэ Казахстанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев элидхэл хээ.

Нүхэр Д. А. КУНАЕВАЙ элидхэл

етскэ Союзай арадуудай үгэй угаа ехэ туһаламшаар республикамнай хүдөө ажахын томохон боложо, товарна ороона, мал ажалай продукте абалгаар мүнөө горьһуури эзэлдэг болоо. хүдөө ажахын продукте үйлэдбэрилгын хэмКазахстанда бии байһан ога боломжонуудые хлабалсаха болоо һаа, дутамаг байна гэжэ нунаев хэлээ.

публикын партийна, соорганууд хүдөө ажахые тамагаар хүтэлбэрилнэ КПСС-эй ЦК-гэй 1959 екабриин Пленум дээрэ бөөр шүүмжэлэгдэһэн. Эдэ дутуунуудые зайн тулада үнгэрэгшэ хэмжээнүүд абтаһан

Оньһожоруулгын 183 ди байгуулагдаад, хубайна. 100 мянга гаран рист болон комбайнер эгдээ, мэргэжэлынь дээлэгдээ. Совхозно үйлэдсаашадань хүгжөөхын 5 миллиард шахуу тугаргашалагдаа, гэр байиха талаар тогтоогдоһон бари хүсэдөөр дүүргэгбайна. Колхоз, совхотехникэ нэмэжэ абаа, эр баридаг пунктнуудай он болоо. Газар хахае, тарилгые хаһа саг шанар һайнтайгаар үнэ хэрэгтэ хабарай үедэ нхарал хандуулагдаһан

Гэхэтэй хамта гурба он гектар газарта ороодаряан нилээд орой болойно таригдаһан байха

рэгшэ жэлдэ ургуулагдороо тараян хүсэдөөр дажа абтаа. Түсэбэй 794 миллион пүүд таряа тушаагдаһан байна. лика гүрэнэйнгөө үмэнэ ритэй үлэбэ гэжэ лшэ хэлээ.

ушар гансахан сагай һаа уламжалан болоо Юуб гэхэдэ, түрүү ажад үндэр ургаса абажа ан байна. Урда жэлэйрходоо ороо̸но таряанай абтаһан гол шалтагаан эхэдэ, агротехникэ һайахигдаагүй, тарилга шаруутай үрэһөөр хэгдээ, гын үедэ ороо̸но таряан хоролтодо ороһон байхозууд болон колхозууд талмай дээрэһээ ундэр, ритай ургаса абажа шагэжэ нүхэр Кунаев тэмэн байна.

ондо Казахстанай 800 миллион пүүд ороо̸но таол түлэб шэниисэ гүрэнаахын тулада хэмжээмүнөө абтажа байна. эй тулада ороо̸но урнуудай ургасые гектар 3—3,5 центнерээр дээлхэ шухала болоно. 5,5 он гектарһаа бага бэшэ пар хахалха гэжэ хагданхай.

наар элдүүрилэгдэһэн юлон намарай пар дээрэ ороо̸но ургамалнуудые таряад байгаа һаа, Казахстан ороо̸но таряа бүхы дээрэнь хуряажа абалгые 150—200 миллион пүүдээр нэмээжэ шадаха гэжэ дүршэл болон эрдэм ухаанай мэдээнүүд гэршэлжэ үгэнэ.

Шэнэ совхозуудай байгуулагдахада үшөө 3—3,5 миллион гектар шэнэ газар нэмэжэ элдүүрилхэ, хамта дээрээ 36 миллион гектар хүрэтэр газар элдүүрилхэ аргатай болохо байна. Мүнөө жэлдэ ороо̸но таряанай бүхы талмайн 70 процентһээ бага бэшэнь һайн сортын үрэһөөр таригдаха байна.

Машинануудболон тракторнуудые бүри һайнаар ашагладаг болохо хэрэгтэ түсгаар анхарал хандуулхаар байна. Илангаяа шэнэ газар элдүүрилдэг районуудай, совхозуудай хахадһаа олониинь мастерскойгүй, техникэ тааруугүй байрануудсоо заһабарилагдана. Энээнһээ уламжалан, мүнгэ зөөри болон материал үлүүсэ ехээр гаргашалагдадаг байна. Тон богонихон болзор соо совхоз бүридэ мастерской бариха хэрэгтэй; тэрээнһээ гадна, заһабарилгын тусхай заводуудые байгуулха шухала болоно. Республика дотор хүдөө ажахын машина бүтээлгын промышленность байгуулха тон шухала болонхой гэжэ нүхэр Кунаев тэмдэглээ.

Механизаторнуудай саг үргэлжын кадрнуудые бии болгохо гээшэ урда мэтэ гол асуудалнуудай нэгэн болоно. 1961 ондо профтехһуралсалай училищинуудта, ажахынуудта, эмхидхэгдэнэн курсануудта 80 мянган механизатор бэлэдхэгдэхэ. Гэбэшье иимэ кадрнуудаар үшөөл хүсэдөөр хангагдажа шадахагүй байнабди. Украинын, Россин Федерациин совхозууд Казахстанай шэнэ газар элдүүрилдэг нютагуудай совхозуудтай саг үргэлжын холбоо байгуулжа, урда талын областнуудай комбайнернууд өөһэдтөө таряагаа хуряажа дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, манайда ошодог байгаа һаа, энэ талаар ехэ туһаламжа үзүүлжэ шадаха байгаа гээд нүхэр Кунаев мэдүүлээ.

Н. С. Хрущев: Энээниистнай мүнөө дээрээ хэгдэжэ байһан, саг зуурын хэмжээн гэжэ харуулбал зүб болохо гэжэ тоолоноб. Таанад өөһэдынгөө колхоз, совхозуудта комбайнернуудай кадрнуудтай болохо, тэрэшэлэн танай предприятинуудта, эмхи зургаануудташье хүдэлжэ байһан зарим хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые комбайнернуудай мэргэжэлдэ һургаха ёһотойт.

Гахайшад, һаалишад, мал ажалай бусад хүдэлмэрилэгшэд комбайнернуудай мэргэжэлдэ һураад, таряа хуряалгада хүдэлэлсэдэг болоо һаань, һайн байгаа. Таряа хуряалга жэлдээ 15 тухай үдэр соо үргэлжэлдэг байна бшуу. Ондоо республикануудһаа, хэдэн мянган километр газарта хүнүүдые эльгээжэ байхын орондо нютагайнгаа хүдэлмэрилэгшэдтэ түлөөһиень түлөөд байдэхэ гэжэ мэдүүлжэ болохо байна.

Кадрнуудтай хэгдэдэг хүдэлмэри тухай хэлэхэдээ, энэ талаар үшөөл горьтой дутуунууд бии гэжэ нүхэр Кунаев мэдүүлээ. Үйлэдбэрилие муугаар мэдэдэг, өөһэдынгөө үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые шиидхэжэ шададаггүй, бэлэдхэл багатай хүдэлмэрилэгшэд хэдэ хэдэн ажахынуудые хүтэлбэрилжэ байдаг. Зарим ажахынуудай, организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй мэхэлдэг, нюдэ далдалдаг байһан баримтануудехэ хоротой ябадал болоно. Эдэ эшэгүүритэ муухай баримтануудые зайсуулхын, саашадаа гаргуулхагүйн тулада бидэнэр бүхы хэмжээ абахабди. Партиин райкомуудай, райгүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр шадабаритай бэрхэ хүнүүдые табиха, олониитын дунда партийна эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүд мүнөө республика дотор абтажа байнхай.

Байгуулагдаһаар 40 жэлэйнгээ ойе, мүн Казахстанай Коммунистическэ партиин байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойе Казагай ССР энэ жэлэй июньдэ һайндэрлэхэ юм. Республикын ажалшад долоон жэлэй гурбадахи жэлэй даалгабарие амжалтатайгаар дүүргэхэ, мүн хүдөө ажахын үйлэдбэрие, бүхы арадай ажахые дэбжээхын тулада хамаг шухала юумые хэхэ гэжэ нүхэр Кунаев хэлээ.

***

Удаань Казагай ССР-эй Шэнэ газар элдүүрилдэг хизаарай партиин хизаарай комитедэй нэгэдэхи секретарь Т. И. Соколов элидхэл хээ.

Нүхэр Т. И. СОКОЛОВОИ элидхэл

Ороной Зүүн талын хубида шэнэ газар элдүүрилхэ угаа ехэ программые Н. С. Хрущев партиин ЦК-гэй 1954 оной февралиин Пленум дээрэ дурадхаа һэн гэжэ нүхэр Соколов хэлээ. Энэ гайхамшагта дурадхалые манай парти, бүхы совет арад халуунаар һайшаан дэмжэһэн байгаа. Мүнөө Хойто-Казахстанда 17 миллион гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэдэг болоо, хэдэн зуун шэнэ совхоз байгуулагдаа. Энэ хадаа таряа тушаалгые наймадахин дээшэлүүлхэ арга олгоһон байна. Шэнэ газар элдүүрилхын урда тээхи долоон жэлэй турша соо гүрэндэ 400 миллион шахуу пүүд таряан тушаагдаһан байгаа һаа, шэнэ газар элдүүрилнэһээ хойшонхи долоон жэлэй турша соо гурбан миллиард шахуу пүүд таряан тушаагдаһан байна.

Тооложо үзэһэн дээрэһээ харахада, шэнэ газар элдүүрилхын тулада гүрэнэй гаргашалһан зөөри үлүү гаратараа харюулагдаа. Үрмэдэһэтэ тала газарые ашаглажа эхилһэнһээ хойшо совхозуудые байгуулха, техникэ абаха, кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ 16 миллиард түхэриг гаргашалагдаһан байгаа. Энэ үе соо хизаарай совхозуудай гансахан лэ ороо̸но таряа худалдалгаһаа 22 миллиард түхэриг сэбэр олзо гүрэн олоһон байха юм.

Шэнэ газарай элдүүрилэгдэдэг болоходо, Казахстанай хойто талын хуби манай гүрэндэ эдеэ хоолой зүйл үгэдэг томо газар нютаг боложо шадаһан байна. Энэ хадаа партиин, бүхы совет арадай элитэ ехэ туйлалта, түүхэтэ габьяа болоно.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хизаарай совхозууд болон колхозууд тарилга хэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Ургасаяа хүсэдөөр хуряажа абаад, ороо̸но таряагаа ороной түбэй пүнктнуудта зөөжэ абаашаһан байна. Гэбэшье жэлэй дүн бүри һайн байжа болохо байгаа. Шэниисын эдеэшэхэ үедэ сагай уларилай муу байһан, газар таряалангай үшөөл болбосон ёһоор эрхилэгдэдэггүй, агротехникын һайнаар сахигдадаггүй, олон районуудта ажал хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэдэг дээрэһээ таряанай ургаса горьтойгоор доошолоо.

Ойрын хоёр-гурбан жэлэй турша соо 1100—1200 миллион пүүд хүрэтэр ороо̸но таряа абадаг боложо, долоон жэлэй эсэстэ ороо̸но таряа абалгаар хараалагдаһан хэмжээе 200—300 миллион пүүдээр үлүүлхын тулада партийна организацин, советскэ болон ажахын органууд оролдолго гаргажа байна. Энэ зорилго туйлахын тулада нютаг нютагта газар таряалан тааруугаар эрхилхэ гурим нютаг нютагуудта, тус тус ажахынуудта газар гамтайгаар элдүүрилэн ашаглаха схемэнүүд мүнөө зохёогдожо байнхай.

Шэнэ газар дээрэһээ үндэр, тогтууритай ургаса абаха ябадал хангаха севообородой шухала хубинь сэбэр пар болоно гэжэ нүхэр Соколов тоолоно. Парай талмайе үргэдхэлгэнөө уламжалан, хизаар дотор тарилгын талмай хорохогүй. Юуб гэхэдэ, шэнэ газар хахалалга үргэлжэлүүлэгдэхэ байна.

Үрэһэ тариха хэрэг эмхидхэхэ тухай тогтоходоо, шэнэ газар элдүүрилдэг нютагта ороо̸но таряанай, мал ажалай, хүдөөгэй барилгын талаар научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудые эмхидхэхэ шухала гэжэ тэрэ хэлээ.

Мал ажалай асуудалнууд тухай хэлэхэдээ, нүхэр Соколов иигэжэ мэдээсээ. Һүүлэй жэлэй турша соо совхозууд болон колхозуудта мяха абалга 21 процентээр, һү һаалга 14 процентээр, үндэгэ абалга 34 процентээр, ноо̸но хайшалалга 2 процентээр нэмээ. Гэбэшье эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ мал ажалай продуктнуудые абалга хизаар дотор үшөөл бага байна гэбэл: 3,4 центнер мяхан, 12,5 центнер һүн, 300 монсогор үндэгэн абтана.

Түрүү ажахынуудай дүй дүршэлдэ үндэһэлэн, совхозууд болон колхозуудай ехэ арга боломжонуудые хараадаа абан, хизаарай партийна организаци хэмжээ-ябуулганууде хараалжа байнхай. Эдэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэдэ, 1965 ондо 800—900 мянган тонно мяха, 2 миллион шахуу тонно һү, 870 миллион монсогор үндэгэ, 30 мянган тонно ноо̸но абаха арга олгохо байна. Энэ хадаа долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудһаа нилээд ехэ байха болоно.

Малай тоо олон болгоһоной, үүлтэрыень һайжаруулһанай ашаар, тушаагдадаг малай шэгнүүрые дээшэлүүлһэнэй ашаар мяхан бүри ехээр абтадаг болохо юм. Шубуу үсхэбэрилгэ мяха бүри ехээр абаха шухала арга болоно. Мүнөө бии байһан 2355 мянган толгой эмэ шубуудай тоое долоон жэлэй эсэстэ 12—14 миллион толгой болгохоор хараалагданхай.

Шэнэ газар элдүүрилдэг нютагуудта хонид, гол түлэб нарин ноо̸но̸той хонид нилээд олоор үсхэбэрилэгдэхэ зэргэтэй. Ойрын табан жэлэй турша соо эгээн багаарнь абажа үзэбэл, хонидой тоо хоёр дахин олон болгогдохоор хараалагдана. Энэ хадаа химда сэнтэй хониной мяха, мүн ноо̸но абалгые элитээр дээшэлүүлхэ аргатай болгохо байна.

Агротехникые һайнаар сахяад байгаа һаа, үндэр ургаса үгэдэг кукуруза Казахстанай хойто областнуудта ерээдүйдэ тон ехээр таригдадаг болохо байна гэжэ элидхэлшэ хэлээ. Шэнэ газар элдүүрилдэг нютагуудта кукуруза тэжээлэй үнэтэ ургамал болохоно гаднa, шэниисэ тарихын урда тээ таригдадаг эрхим ургамалнуудай нэгэн бололсоно.

1960 ондо кукурузын дунда зэргын ургасын тон бага байһые, гектар бүриһөө 100 шахуу центнер эшэ набшын абтаһые зааха зуураа, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ талаар абтаха хэмжээнүүд тухай нүхэр Соколов хэлэһэн байна.

Н. С. Хрущев: Тиимэ болохолоороо, кукурузын талмайе үргэдхэхэ тухай бэшэ, харин тэрэниие бүри болбосон ёноор таридаг болохо тухай, ургасыень дээшэлүүлхэ тухай асуудал танайда табигдана бшуу.

Т. И. Соколов: Тиимэ, тиимэ.

Совхозуудые ашаг ехэтэй болгохо, капитальна барилга хэхэ асуудалнууд тухай нүхэр Соколовой элидхэл соо горьтойгоор хэлэгдэһэн байна. Совхозуудта таряа тушаажа абадаг пунктнуудта 4 миллиард түхэригэй барилга хэхэ жэлэй түсэб дүүргэгдээ. 845 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра бариха түсэб мүн лэ дүүргэгдэһэн байна. Гэхэтэй хамта һургуулинуудые, больницануудые, хүүгэдэй эмхи зургаануудые, заһабарилгын мастерскойнуудые, элеваторнуудболон малай байрануудые бариха хүдэлмэри гээгдэлтэй байна.

Хүдөө тосхонуудые городой түхэлтэй болгон шэнэдхэхэ, центральна түлилгэтэй, канализацитай, водопровод болон бусадтай 4—5 дабхар гэрнүүдые ойрын жэлнүүдһээ барижа эхилхэ хэрэгтэй гэжэ нүхэр Соколов мэдээсээ.

Н. С. Хрущев: Бии байһан һуурин газарнуудые шэнэдхэхэ тухай бэшэ, харин шэнэ барилганууде хэхэ тухай хэлэгдэнэ гэжэ тодолхые би хүсэхэ байнаб. Тиигээгүй һаа, хамаг юумэеэ эбдэжэ задалаад, 4—5 дабхар гэрнүүдые барихань гэжэ зарим нүхэд ойлгожо болохо байна. Шэнэ барилганууудай хэгдэжэ байһан газарта иимэ байрануудые бариха хэрэгтэй гэжэ би тоолохо байнаб. Илангаяа совхозуудта иимэ гэрнүүдые барихада таарамжатай.

Долоон жэлэй үлдэгшэ табан жэл соонь шэнэ газар элдүүрилдэг нютагта угаа ехэ барилга хэгдэхэ байна. Капитальна барилгада һомологдодог мүнгэн нёдондо жэлэйхидэ орходоо мүнөө жэлдэ хоёр дахин ехэ болоо, удаадахи жэлнүүдтэ гурба дахин нэмэхэ юм гэжэ элидхэлшэ мэдүүлээ.

Энэ Пленумэй шиидхэбэринуудээр зэбсэгжэһэн хизаарай партийна организаци хадаа элдүүрилэгдэһэн шэнэ газарай өөрынгөө барагдашагүй баялигые совет арадта жэл ерэхэ тудам улам бүри хүсэдөөр үгэдэг болохын түлөө тэршэтэй тэмсэл хэхэ гэжэ нүхэр Соколов элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ хэлээ.

***

Белоруссиин Компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь К. Т. Мазуров элидхэл хэбэ.

Нүхэр К. Т. МАЗУРОВАИ элидхэл

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Белоруссиин ажалшад бүхы совет арадтай хамта тэмсэжэ байна. Республика дотор промыщленна продукциин бүри ехээр гаргагдахатай хамта, хүдөө ажахын үйлэдбэри мүн лэ ургана гэжэ нүхэр Мазуров хэлээ. Гэбэшье хүдөө ажахын үйлэдбэри үшөөл удаанаар ургана. Энэ ургалтань долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанайхида орходоо бага байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй тус Пленумдэ бэлэдхэжэ байхадаа, Белоруссиин Компартиин ЦК долоон жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй дүнгүүдые гаргаһан байна. Эдэ дүнгүүд ямар бэ? Мал ажалай продуктнуудые худалдажа абаха түсэбөө республика үнгэрэгшэ жэлдэ үлүүлэн дүүргээ. 1960 ондо колхоз, совхозуудта 1959 онойхидо орходоо 12 процентээр ехэ мяхан абтаһан, 15 процентээр ехэ һүн һаагдаһан байна. Эбэртэ бодо малай тоо 16 процентээр, үнеэдэй—12 процентээр, гахайн—7 процентээр олон болоо. Хонидой тоо зарим зэргээр хороо.

Ниитын ажахыда үнеэдэй тоо эгээн ехээр олон болгохо, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гээшэ мал ажал хүгжөөлгэдэ гол шухала удхашанартай гэжэ нүхэр Мазуров хэлээ. 1953 онһоо 1960 он хүрэтэр колхоз, совхозуудта жэлэй турша соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр һү һаалга 919 килограммаар нэмээ. Гэбэшье

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

hү hаалга үшөөл бага байhаар. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнээн бүриhөө дунда зэргээр hүhаалга 56 килограммаар дээшэлжэ, 1825 килограмм болоhон байна. Үнеэдэй тоо олон болгохо хэрэгтэ колхоз, совхозууд мүнөө бүри ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Республикын ажахынуудта түлжүүлжэ, үнеэн болгохын тулада 700 мянган эмэ хашараг, буруунууд илгагданхай гэзэ нүхэр Мазуров хэлээ.

Мяха бүри ехээр абадаг болохо хэдэ хэдэн бодото хэмжээнүүд хараалагданхай. Олон ажахынуудта эбэртэ бодо мал түлжүүлхэ, адуулжа, шахажа таргалуулха тусхай фермэ болон бригадануд байгуулагданхай. Мүнөө 150 мянган толгой эрэ хашарагууд шахагдажа байна. Дулаанай сагай эхилхэдэ, 800 мянган толгойhоо үсөөн бэшэ эбэртэ бодо мал адуулжа таргалуулагдаха гэжэ шиидхэгдээ. Үндэгэ, шубуунай мяха абаха талаар 1965 ондо түйлагдаха хэмжээе 1963 ондо хүсэлдүүлхээр хараалагданхай.

Белоруссиин худөө ажахын ажалшад худөө ажахын худэлмэри эмхитэйгээр дүүргээ. 1959 онойхитой сасуулбал, ороohото таряанай ургаса гектар бүридэ 1,6 центнерээр нэмэhэн байна. 1959 онойхидо орходоо нэгэ хахад дахин ехэ лёной утаhан абтаха юм. Хартаабха, овощь, сахарай свёкло бүри ехээр абтаа. Газар таряалангай продукциин горьтойгоор ургабашье, худөө ажахын хэдэ хэдэн продуктнуудые бүхы дээрэнь суглуулжа абаха долоон жэлэй даалгабари хүсэд дүүргэгдэгүй. Энэ юун дээрэhээ болоосо гэхэдэ, газар таряалан үшөөл болбосон ёhоор эрхилэгдэнэгүй, худөө ажахын гол худэлмэрп дүүргэхэ болзор hүлаар сахигдана, хуряалгын үедэ ороohо таряан ехээр гэгдэнэ. Ороohо таряа, хартаабха, овощь, лён, улhа, сахарай свёкло бүри ехээр абадаг болохо зорилгонууд тухай нүхэр Мазуров саашань хэлэhэн байна.

Мал ажалда тэжээл элбэгээр бэлдэдэг болохо талаар үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ худэлмэри хэгдээ гэжэ элидхэлшэ хэлээ. Кукуруза ехээр таридаг болохо хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаhан байна. Энэ ургамалhаа hайн ургаса абтаа гэбэл, 348 мянган гектар талмай дээрэhээ га бүриин 407 центнер ургаса хуряагдаа, үнеэн бүридэ 12 тонно кукурузын силос дарагдаhан байна. Эдеэшэнтэжэ байhан буурсаг багашагаар хуряажа абтаhан байна. 70 мянган гектар талмай дээрэhээ буурсагуудынь амяарлан хуряагдаа, ороohондо оруулжа тоолохо болоо hаа, 22,6 центнер ургаса абтаа.

Республика дотор олон шадабритай кукурузашад урган гараа. А. Гиталовай, Н. Мануковскийн жэшээгээр 258 мянган гектар талмай дээрэ кукуруза тарижа ургуулга оньhожоруулhан аргаар хэгдэhэн байха юм.

Газар таряалан бүри болбосон ёhоор эрхилхэ, севооборот хэрэглэхэ, hайн сортын үрэhөөр тарилга хэдэг болохо, паг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэхэ, худөө ажахын хоротонтой тэмсэхэ асуудалнууд ехэ удха шанартай гэжэ элидхэлшэ тоолоhон байна. Республика дотор минеральна үтэгжүүлгын ехээр гаргагдаг боложо байhан тухай тэрэ хэлээ. 1961 онhоо Солигорско калийн комбинат түрүүшынгээ продукци үгэжэ эхилхэ юм. Белоруссида элирүүлэгдэhэн калийн дабhанай нөөсэ гурбан нимэ комбинадай хэдэн зуун жэл соо хэрэглэхэдэнь хүрэхэ байна. Калийн дабhан тон ехээр хэрэглэгдэхэ байна. 1961 онhоо хоёрдохи нимэ комбинадай барилга эхилхые нүхэр Мазуров дурадхаа.

Н. С. Хрущев: Энээн тухай бодожо үзэхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгые ямараар эмхидхэбэл таарамжатай байhые Украинын, Белоруссийн госплануудтооложо үзэхэ зэргэтэй. Магад Белоруссийн калийн шанар Украинынхида орходоо үтэгжүүлгэ гаргахада бүри таарамжатайшье байжа болоо гү? Тиигээ hаань, калийна үтэгжүүлгэ Белоруссида бүтээжэ гаргадаг болоходо ашаггай байжашье болохо байна. Тиигээ hаань, эдэ үтэгжүүлгэнүүдээр бүхы баруун областынуудхангагдаха болоно. Үтэгжүүлгэ транспортаар зөөхэ арга боломжо эндэ бии.

К. Т. Мазуров: Иигэбэл таарамжатай гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Н. С. Хрущев: Таападай нигэжэ hанамжалбашье, украинецуудhаа асууха хэрэгтэй.

Колхоз, совхозуудые халирхай муугаар хүтэлбэрилхэ, хоohон шашалдаа хэхэ ябадал Белоруссида үшөөл зайсуулагдаагүй гэжэ нүхэр Мазуров тэмдэглээ. Заримдаа хүтэлбэрилэгшэд уялганууды ехэ үүсхэлтэйгээр абадаг аад, харин тэдэнние дүүргэхын тулада эмхидхэлэй шухала худэлмэри хэдэгүй, өөhэдынгөө үгэhэн найдуулгануудта харюусалгагүйгөөр хандадаг, заримдаа парти болон гүрэнние мэхэлхэ, нюдэ далдалха гэhэн партийнабэшэ, гэмтэ замда ородог байха юм.

Наукын туйлалтануудые, худөө ажахын үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хэрэглэхэ зорилго республика дотор муугаар шиидхэгдэнэ. Белоруссийн ажахынуудай 60 гахайшад үнгэрэгшэ жэлдэ тус бүридөө 1000, тэрэнhээ олоншье гахай шахаhан байна. Тинхэдэ хоёр мянганшье гахай шахаагүй районууд болон колхозууд бии юм.

Газар hайжаруулха асуудалнууд тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Памаг болон гол мүрэн шадарай намаглиг газарнуудые хатаажа, ашаглаха гээшэ угаа ехэ ашагтай байна. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ республика дотор хахад миллион намаг, намаглиг газар хатаагдажа, ашаглагдадаг болоо.

Нүхэр Мазуров hонирхолтой мэдээнүүдые дурдаhан байна. Белоруссида ороohото таряанай гектар бүриhөө дунда зэргээр 8,7 центнер ургасын хуряагдаhан байгаа hаа, хатаагдаhан торфтой газарай 143 мянган гектар талмай дээрэhээ гектар бүриин 17,2 центнер ороohо таряан хуряажа абтаhан байха юм. Шэнэ газар дээрэhээ хуушанай газар дээрэхидэ орходоо нилээд ехэ хартаабха, кукуруза, олон жэлэй ногоон, сахарай свёкло ургуулан абтаа.

Зохихо туhаламжын үзүүлэгдээд байгаа hаа, мүнөө бии байhан 6 миллион гектар хахалагдадаг газартаа 4 миллион гектар шахуу иимэ hайн шэнэ газар нэмээжэ элдүүрилдэг болохо аргатай. Долоон жэлэй түсэбэй ёhоор, республика дотор оройдоол 700 мянган гектар намаг, намаглиг газар хатаажа ашаглахаар хараалагдаhан байна. Энэ хадаа тон дутамаг, газар hайжаруулха хүдэлмэри бүри ехэ болгохо шухала.

Долоон жэлэй гурбадахи жэлые эхилээд байхадаа, Белоруссийн партийна организацида республикын худөө ажахые эрид ехээр хүргөөхэ зорилгые түргэнөөр, амжалтатайгаар шиидхэхын, долоон жэлэй даалгабариие дүүргэхын тулада бүри оролдосотой шанга ажал худэлмэридэ хүдөөгэй ажалшадые элсүүлэн эмхидхэнэ гэжэ нүхэр Мазуров элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ хэлээ.

***

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй январиин 12-ой үглөөнэй заседани дээрэ Узбекистанай компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов түрүүлжэ элидхэл хэе.

Нүхэр Ш. Р. РАШИДОВАЙ элидхэл

КПСС-эй ЦК-гэй энэ Пленум зарлаhан ушарые советскэ Узбекистанай саашанхи хүгжэлтэ тухай партиин угаа ехэ оролдолго болоно гэжэ республикын ажалшад тоолоно гээд элидхэлшэ хэлээ.

Узбекистанай малшад гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэбые 163 процент, hү—131 процент, hооhо—110 процент дүүргээ гэжэ нүхэр Рашидов Пленумдэ элидхээ.

Зүгөөр республикын хлопок ургуулагшад 2 миллион 830 мянган тонно сагаан алта орондоо дутуу үгэжэ гү, али түсэбөө 94 процент дүүргэжэ гүрэндөө ехэхэн үритэй үлэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй онсо эрхэ байдал бидэндэ горьтойхон hургаал боложо үгөө гээд нүхэр Рашидов тэмдэглээ. Республикын хэдэ хэдэн областынуудай, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар дабажа, муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Энээнние Ташкентын областиин Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай гайхамшагта жэшээе дурдажа, элидхэлшэ харуулhан байна. Тус колхозые Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ гурба дахин хүргэhэн нүхэр Турсункулон хүтэлбэрилдэг юм. Эндэ хүбэнгэй бүхы шахуу тарилга мүндэртэ сохюулжа, аадар бороодо дайрагдажа усадхагдаhан байгаа гэбэшье, зохихо хэмжээнүүдые абаhан дэрэhээ колхоз гүрэнэй түсэбые, мүн өөhэдынгөө уялгые дүүргэжэ шадаhан байна.

Хүбэн тариха худэлмэрние үргэлжэ дээрэнь оньhожоруулха тон шухала байhан тухай нүхэр Н. С. Хрущевой заабариин тон сэсэн мэргэн байhые республикын коммунистнууд, бүхы ажалшад мүнөө илангаяа гүнзэгыгөөр ойлгон мэдэрhэн байна. Хүбэн бэлэдхэлэй түлэг ябажа байхада, республикын полинууд дээрэ найма мянга шахуу машина худэлжэ, 12—13 мянган тонно хлопок үдэр бүри хуряадаг байгаа. Энэнь гараар хуряадаг 250—300 мянган хүнэй хэhэн ажалай шэнээн болоно.

Хүбэн тарилгада машина хэрэглэлгэhээ уламжалан, үнэхөөрөл эрид хубилалтын болоhон тухай гэршэлhэн бусад эли тодо тоо баримтануудые элидхэлшэ дурдаа.

Машинада дурагүйгөөр хандадаг ябадалтай бидэнэр саашадаашье шангаар тэмсэхэбди. Машинаар хүбэн хуряалгые улам бүри үргэдхэжэ, ойрын жэлнүүдтэ хүбэн ургуулагшадые, тэрэ тоодо манай эхэнэрнүүдые бар хүсэнэй ажалhаа сүлөөлхэбди гэжэ нүхэр Рашидов онсолон тэмдэглээ.

Ажал худэлмэри комплексноор оньhожоруулха тухайда республикын партийна организацийн эрид шууд хэмжээнүүдые абаhанай ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз, совхозууд hайн ургаса ургуулаа, центнер хүбэнгэй өөрынь үнэ сэнгые саашадань химдаруулаа гэжэ тэмдэглээд, элидхэлшэ хүбэн хуряалгын техникые саашадань hайжаруулгатай хабаатай хэдэ хэдэн асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэхэ шухала байhан тухай хэлэбэ.

Хүбэн ургуулхын тулада шэнэ газарнуудые ашаглаха, газар элдүүрилгые hайжаруулха, мелиораци хэхэ, түрүү арга дүрилэлнүүдые нэбтэрүүлхэ асуудалнуудта тогтожо, нүхэр Рашидов саашань хэлэнэ.

Хоohон талые ашаглаха тухай арад зоной хэдэн зуун жэл соо hанажа, бодожо байhан юумэнүүд бэелүүлэгдэжэ байна. Энэ талада миллион гараа гектар, тэрэ тоодо Узбекистанай газар дээрэ 650 мянган гектар талмай уhалжа, миллион тонно шахуу хүбэн абадаг болохо арга бии. Энэ Хоohон талые ашаглаха хэрэгтэмнай ехэ туhа хүргэhэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Советскэ Правительствода, Никита Сергеевич Хрущевто республикын ажалшад тон ехэ баясхалан хүргэнэ. Долоон жэлэй туршада Хоohон талаhаа гаднa, Ферганын, Зеравшанай нуганууудта, республикын бусадшье нютагуудта үшөө хахад миллион шахуу гектар шэнэ газарнуудые ашаглахаар хараалнабди. Крашиныи талые ашаглаад байхадамнай, жэл бүри 1.700 мянган тоннодо хүрэтэр хүбэн, эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые абаха, нинтыгнэгэ мал ажалые хүгжөөхэ арга олдохо. Энэ нютаг орон доторoо хүбэн ургуулгыи үшөө нэгэ ехэ, Ферганын нуганаа дутуугүй ехэ хүбэн үгэхэ нютаг болохо юм.

Худөө ажахые хүтэлбэрилгөөр республикын партийна, советскэ организацинуудай худэлмэридэ ехэхэн дутагдалнуудай байhан тухай нүхэр Рашидов тогтожо хэлээ. Худөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэдээ, гүрэнние мэхэлхэ, нюдэ далдалха гутамшагта баримтануудүзэгдөө. Партиин обкомуудай эмхидхэлэй, зоной дунда ябуулдаг ниитэполитическэ худэлмэреэ hуларуулhан дээрэhээл хэдэ хэдэн областынуудхүбэн бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Энэ Пленумэй заабаринуудай ёhоор, Узбекистанай партийна организаци коммунизм байгуулгадаа шэнэ шэнэ амжалтын түлөө, Коммунистическэ партиин XXII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө тэмсэлдэ республикынгаа ажалшадай эдэбхи үүсхэлые улам дээшэлүүлхэ гэжэ нүхэр Рашидов КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумые найдуулба.

Нүхэр В. П. МЖАВАНАДЗЫН элидх

Грузиин Республика гол түлэбтөө дулаан ороной, бусад үнэтэ ургамалнуудые ургуулжа, энэ талаар улам мэргэжэжэ байнхай. Тиигэбэшье эдеэ хоолой шухала зүйлнүүдые —талха таряа, мяха, hү абалгаар баhал өөhэдынгөө хубитые оруулалсаха ёhотойбди гэжэ мэдэрэгдэжэ байна. Бидэнэр 1961 ондо гүрэндөө 10 миллион пүүд ороohо таряа худалдаад, долоон жэлэй дүүрэтэр 15 миллиондо хүргэхэ зорилго табижа байнабди. Энэ түсэбөө дүүргэхын, ороohо таряанайнгаа ажахые, мал ажалаа эрид түргэнөөр хүгжөөхын тулада республикын ажалшад хамаг хүсэ шадалаа гаргаха.

Тиигэхэтэсэ хамта республикын ажахынуud дулаан ороной үнэтэ ургамалнуудые ургуулгада анхаралаа hуларуулхагүй, Эхэ орондоо сай, тамхи, цитрусова эдеэнүүдые, виноград болон бусад жэмэсүүдые бүри ехээр үгэдэг болохо зэргэтэй. Жэшээлхэдэ, мүнөө манай республика бүхы орон дотор үйлэдбэрилэгдэдэг сайн 96 процентые гүрэндөө худалдана. Теэд үшөөл бага сай үгэнэбди гэжэ нүхэр Мжаванадзе онсолон тэмдэглэнэ. Грузиин коммунистнууд, бүхы ажалшад урдаа хүндэтэйшье, хүсэд бэелүүлэгдэжэ боломооршье зорилго: богони болзорто оронойнгоо хүн зониие өөhэдынгөө сайгаар хангаха зорилго табижа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ республика гүрэндөө 157 мянган тонно сайн намаа худалдаа гэхэ гү, али түсэбhөө гадуур 19 мянган тонно худалдажа, 1963 оной түсэбөөр хараалhан хэмжээндэ хүрөө. Иигэжэ манай сай ургуулагшад долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан 170 мянган тоннын орондо 1965 ондо 200 мянган тонно сай үйлэдбэрилхэ зорилгоёо дүүргэхэ байhанаа гэршэлэн харуулба.

Республикын колхоз, совхозуудта хоншуун үнэртэй лаврово намаануудай плантацинууд hуулгагдаа, hуулгагдажашье байна. Тиигэжэ гурба — дүрбэн жэлhээ 2,5 мянган тонно гаран лаврово намаа үйлэдбэрилдэг болохобди.

Республикын виноград ургуулагшадай урда ехэшье, харюусалгатайшье зорилгонууд табигдана. Долоон жэлэй үлөөд байhан жэлнүүдтэ виноградай плантацинуудай талмайнууд 150 мянган гектарта хүргэгдэхэ зэргэтэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай садоводууд, тамхи ургуулагшад hайнаар ажаллажа гараа. Садоводууднай уялгынгаа ёhоор, 80 мянган тоннын орондо гүрэндөө 80,5 мянган тонно элдэб жэмэсүүдые худалдаба.

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленум дээрэшье, тэрэнhээ нэгэ бага урдашье Грузиин ССР мал ажалаараа гэгдэжэ ябана гэжэ шүүмжэлэгдэдэг hэн. Тон зүб, энэ шүүмжэлэлhээ зохихо тобшолол хэгдээгүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй гээд тэрэ мэдүүлнэ. Үшөөл хүсэд хэмжээнүүд абтаагүй. Жэшээлхэдэ, жэл бүри хонин hүрэгэймнай 8—10 процентнь гарзална. Саашань тэрэ ниитын мал ажалай гээгдэжэ ябаhанай шалтагаануудта тогтобо. Тон түрүүндэ, малаймнай hүрэг соо үүлтэртэ мал хомор, эхэ мал олоороо hубайрна, үхэл гарза болоно.

Мүнөө жэлэй үбэлжэлгэдэ колхоз, совхозууд бараг hайн бэлэдхэлтэй. Бүдүүн тэжээл, силос саг болзортоо бэлэдхэгдээ, малай шэнэ байранууд баригдажа, ашаглалгада үгтөө, хуушанууд заhабарилагдаа. Аша үрэ ехэтэйгээр ажаллахын тулада хонишод hайнаар урмашуулагдадаг боложо байна.

Грузиин колхоз, совхозууд эбэртэ бодо малайнгаа, гахайнуудай, шубуудай тоо толгой олошоруулха түсэбөө дүүргээ, малай ашаг шэмэ ехээр абтадаг болоо гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэнэ. Гүрэндэ мяха, hү, үндэгэ, hооhо худалдаха даалгабаринуud дүүргэгдээ.

1961 ондо республика гүрэндэ мяха, hү худалдаха түрэгдэ

Н. С. Хрущев, Нородом Сианук Лаос тухай асуудалаар бэшэг абалсаба

МОСКВА, январиин 12. (ТАСС). Просто бэрхэшээлтэй байдалай болдоhон тухай асуудалаар Камбоджын гүрэниие толгойлогшо Нородом Сианугай хандалга бэшэг харюу болгон СССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев январиин 7-до бэшэг ирээгэ.

Просто бэрхэшээлтэй байдалай тодорхоhонтойнь дашарамдуулан, hаа ехээр зобожо байhыетнай Советскэ правительство бүрин мэдэ, яахадааб гэхэдэ, тэндэ тодорхоhон байдал лаос арадай национальна бэеэ даанхай байдалда, мөн Урда Азидахи амгалан тайбан байдалда аюул тохёолдуулна гэжэ Н. С. Хрущевой бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Лаосой засаг түрые унагаахын, лаос арадай шуhа адхаруулжа, энэ үеэ СЕАТО-гэй түшэг тулгуурлуудай нэгэн болгохын тула Лаосэхэ дайлан орохо тушаа hүүрэн үедэ США-гэй хэмжээ абажа байнтайнь дашарамдуулан, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудтэй hанаагаа зобожо байна гэжэ Советскэ дотор заагдана. Энэзэнтэй дамдуулан, Номгон далай дээрэ США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые шалхы бэлэн байлгаха гэhэн президент Эйзенхауэрай захиралтые, Хитадай далайдахи Индохитаарье руу США-гэй далайн-сэрэ соединенинүүдэй эльгээгдэжэ ban ушарые, Таиландын, Урда Вьетнамай олон тоото сэрэгүүдэй хилэ дээрэ сугларжа байhан ымтые хараадаа абамаар байна. Лаос арадай үнэн зүб тэмсэлые найрамдалда дуратай бүхы арадуудтэй, тэрэ тоодо совет арад, тэрээ правительство бүрин дэмжэнэ.

«Ехэ аюулда ороод байhан аха дүү Лаос арадые хамгаалха гээшэ Камбоджын уялга мүн» гэhэн танай мэдүүлгые бидэнэр hайшаанабди гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ. Камбоджын хаанай правительство эб найрамдалда дуратай бусад оронуудтай хамтаран, принц Суванна Фумын хүтэлбэрилдэг Лаосой хуулита правительствода зохихо бүхы туhаламжа үгэхэ бэзэ гэжэ Советскэ правительство найдана.

Лаос арадай хуулита эрхыень хангаха, Америкын эзэрхэг түримхэйнэрэй амыень татаха, Зүүн Урда Азида дай hүжэрөөлгын аюул зайсуулха тушаа зохихо хэмжээ абаха гээшэ бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай гол зорилгонь болоод байна гэhэн Танай hанамжые Советскэ правительство бүрин дэмжэнэ.

1954 ондо Женевэдэ болоhон Зүблеондэ хабаадагшадhаа бүридэhэн уласхоорондын зүблөө үнгэргэхэ тухай, Лаос тушаа, мүн Лаостой хүршэ ажаhуудаг гүрэнүүд тушаа Уласхоорондын Комиссида хабаадалсадаг гэшүүн-гүрэнүүдые, тэрэ тоодо США-е оруулалсаха тухай принц Нородом Сианугай дурадхалые Советскэ правительство hайшаана гэжэ Н. С. Хрущевой бэшэг догор саашадаа заагдана.

Лаос тухай асуудалаар уласхоорондын зүблөө үнгэргэхын тула зохихо бүхы хэмжээ абахаар, Лаосто эб найрамдал дахинаа хангалгада дары туhалхын, Зүүн Урда Азида эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын тула Камбоджын хаанай правительствотай суггаа харилсан ажаллахаар Советскэ правительство бэлэн байна гэжэ Н. С. Хрущевой бэшэгэй түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

СОВЕТ ХҮНҮҮД ЛАОС АРАДТА ТАЛАРХАЛТАЙГААР ХАНДАНА, ТЭРЭЭНИИЕ ДЭМЖЭНЭ

Н. С. Хрущев, Фам Ван Донг хоорондоо телеграммануудые абалсаа

МОСКВА, январиин 12. (ТАСС). ДРВ-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Вьетнамай Демократическа Республикын премьер-министр Фам Ван Донг Лаосой байдал тушаа асуудалаар телеграммануудые абалсаа.

Лаостохи эзэрхэг түримхэй дайн эхидаае улам үргэдхэхын зорилгоо сэрэгэй хэмжээнүүдые США-гэй абажа байhантайнь, тэрэшэлэн СЕАТО-гэй Советдэ мэхэ гохо гаргаа байhантайнь дашарамдуулан, энэ заагаа зобожо, ехээр бурууша байhан тухайгаа ДРВ-гэй премьер-министр мэдүүлээ.

Лаос арадта эсэргүү эзэрхэг туулхай добтолго хэхээр бэлэдхэжэ байhан Эйзенхауэрай правительство хорото аашые Советскэ правительство эрид шууд бурууша гаанаа Н. С. Хрущевой эльгээhэн хаанай телеграмма дотор заагдана. 1954 ондо Женевэдэ болоhон Зүблеондэ адлирхуу зүблөөе хойшолуулжа чадагүй зарлахын тула СССР-эй правительство мүнөө үедэ бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байна гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлээ. Лаостохи байдалые адагалан хараха, хинан шалгаха Уласхоорондын Комиссиин ажал-ябуулгые дахинаа hэргээхын тула Советскэ правительство мүн лэ тэмсэнэ.

Принц Суванна Фумын толгойлжо байhан Лаосой национальна конституционно правительствода эсэргүү дайлалдажа байhан үймөө үүсхэгшэдтэ США, СЕАТО-гэй бүлэглэлдэ хабаададаг тэрэнэй зарим союзнигууд хуули буса сэрэгэй туhаламжа, мүн бусадшье туhаламжа үзүүлхэеэ болихо зэргэтэй гэжэ Советскэ правительство ДРВ-гэй правительстводал адли эрилтэ табина гээд Н. С. Хрущев зааhан байна.

Лаосой патриодуудай үнэн зүб тэмсэлынь илаха гэжэ найдажа байhанаа Н. С. Хрущев мэдүүлээ. Лаос арадай энэ hайн hайхан тэмсэлые совет хүнүүд бүрин дэмжэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табиха

Манай Хойто-Байгалай парткомна организациин гэшүүдэй процентнь hүүлшын гурбан дэлэй туршада партида орогдон байха юм. Энээн дээрэ партиин гэшүүдэй кандидадуудые нэмэбэл, энэ үе соо коммунистнар болоошод аймагай партийна организациин 15 процентнь болохо байна.

Партида орогшодой дунда онцгайаа залуушуул олон. Энэмнай сэхэнхидээ ажабайдалай бага дүршэлтэй, политическэ талаар hуула бэлэдхэлтэй хүнүүд гээшэ. Тиимэhээ партийна организацинууд тэрэнэй дунда саг үргэлжэ хүндүүлгын хүдэлмэри ябуулжа байха ёhотой болоно. hүүрэй үедэ аймагай партийна организаци энэ асуудалда ехээр анхарал табидаг болоо. Аймагай олонхи партийна эхин организаци залуу коммунистнуудай дунда элдэб янзын, hорхолтой хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Хойто-Байгалай ГРП-эй партийна организациин хүдэлмэри жэшээ болгон абаад эдэе.

Энэ партийна организаци залуу коммунистнуудтаа КПСС-эй Устав, Коммунистическэ партиин түүхэ тухай, мүн бусадшье темээр лекци, элидхэл өгэргэжэ байдаг. Партийна горогой секретарь М. М. Чикаева болон бюрогой бусад гишүүд залуу коммунистнуудые нэгэ нэгээр үрижа хөөрэлдэг, зүбшөөл үгэдэг, туhалжа хүргэдэг заншалтай. Партийна организациин бүхы коммунистнар марксистско-ленинскэ теори шудалжа байдаг.

Залуу коммунистнуудта партийна даабари шадал зэрэгтэй үгэжэ, шинтин хүдэлмэридэ хабаадуулжа байдаг. Тиигэжэ hаяхан партиин гэшүүн болоhон нүхэд Рихванов, Омбоев, Рихванова болон бусад залуу коммунистнар агитаторнуудаар томилогдоо. Эдэнэй хүдэлмэриие партийна бюро ходо шалгажа, партийна суглаанда, бюрогой заседанида зүбшэн хэлсэжэ байдаг. Үшөө нэгэ баримта харуулая. Коллектив соогоо коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэ олохын мүрысөө эмхидхэхэ гэhэн даабари залуу коммунист А. И. Залуцкида үгтэhэн байгаа. Энэ нүхэр даабаридаа харюусалгатайгаар хандаа hэн. Тиигэжэ тус коллектив коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэтэй болоhон байгаа.

Гэбэшье зарим партийна организацинууд энэ шухала асуудалда ёhотой анхарал табинагүй. Тэрээнhээ болжо, зарим нэгэ залуу коммунистнар партиин Уставай эрилтэ бүрин сахидаггүй, ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг, таагүй ябадал гаргадаг байна. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hуулаар ябуулhанhаа болжо, зарим кандидадууд партиин гэшүүн болохо болзор соогоо болжо шаданагүй.

Жэшээ болгон «Вторая пятилетка» колхозой партийна организациин хүдэлмэри хараад үзэе. Эндэ залуу коммунистнуудай дунда лекци, элидхэл хаа-яа уншагдана, партийна hуралсалда бүхы коммунистнар бултадаа хабаадуулагдаагүй.

КПСС-эй райком залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ асуудалда анхаралаа ехээр хандуулжа, шухала хэмжээ абажа байна.

Ц. Цыбиков,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

Хойто-Байгал.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй хүндэлэлдэ

☆ ☆ ☆

Зүгитрайн аймагай Онохойн совхозойхид үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ hэн. Мүнөө эндэ КПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленумдэ бэлэг баяриха зорилготойгоор ажалай шэнэ амжалта туйлана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозэй 1-дэхи отделениин буруушан Бальжит Рыгдылова буруунуудаа эдеэлүүлжэ байна. А. МАНТАЕВАЙ фото.

ТАРЯАНАЙ, КУКУРУЗЫН БАЯН УРГАСА АБТАХА

Долоон жэлэй гурбадахи жэлдэ ажахыгаа бүри хүгжөөжэ, hү, мяха, нооhо, үндэгэ абалгаяа эрид дээшэлүүлхэ талаар манай колхоз ехэхэн хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа. Жэшээнь, 1961 ондо hү, мяхан үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 35—50 процентээр ехэ абтаха байна.

Мал ажалай продукци абалгые жэлэй турша соо яагаад иигэжэ ехэдхэхэ байнабди гэхэдэ, нэн түрүүн малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ болоhобди. Тиимын тулада малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ абаха асуудал эндэ шиидхэхы үүргэтэй юм. Колхозоймнай правлени, партком энэ асуудалые онсо анхаралдаа абажа, зүб мүрөөрнь шиидхэхэ гэжэ оролдоно.

1961 ондо манай колхоздо орооhо таряа, тэжээлэй ургамалнууд урда жэлэйхиhээ нилээд ехэ таригдаха, ургасаншье дээшэлүүлэгдэхэ байна. Ерэхэ хабар тарилгамнай 600 гектараар үргэдхэгдэжэ, бүхыдөө 4700 гектарта хүргэгдэхэ. Мүн орооhо таряанай ургаса гектар бүридэ 3 центнерээр, тэжээлэй ургамалнууд—кукуруза болон наран сэсэг 50—100 центнерээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана.

Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тулада мүнөө колхознай бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Тарилга хэхэ газарнай зун, намар hайнаар паарлагдаа hэн. Мүнөө таряанайнгаа полинууд дээрэ саhа тогтоожо, наг шэбхэ шэрэжэ байнабди. Саhа тогтоолго, наг шэбхэ шэрэлгэдэ мүнөө 4 трактор хүдэлнэ.

Байгша ондо кукурузэ ургуулха хэрэгтэ онсо анхаралхандуулагдажа байна. Сэхынь хэлэхэдэ, урда жэлнүүдтэ кукурузаяа hайнаар ургуулжа шададаггүй байгаабди. Юундэб гэхэдэ, газараа hайнаар үтэгжүүлдэггүй, ёhотоор элдүүрилдэггүй байхаhаа гадна, кукурузашадай саг үргэлжын звенонууд эмхидхэгдэдэггүй hэн.

Колхозоймнай тракторно-таряан ажалай 2 бригада кукуруза тарилгадаа эртээнhээ бэлэдхэжэ захаланхай. Үнгэрэгшэ намар кукурузын газар hайнаар хахалагдаhан байна. Мүнөө кукурузашадай 2 звено эмхидхэгдэжэ, кукурузашад даажа абаhан участогууд дээрээ наг шэбхэ гаргана, саhа тогтооно. Тэдэнэр хүдэлмэрээ гол түлэб трактор, машинын хүсөөр хэнэ.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэг ехэнхидээ таряан ажалhаа дулдыдаха гэжэ билэнэр hайн мэдэнэбди. Тиимэhээ ажахынгаа энэ гээгдэнги байhан hалбариие хүл дээрэнь гаргаха асуудал мүнөө жэл эрхэ бэшэ шиидхэхэ зорилготойбди. Энэмнай партиин XXII съезддэ манай бэлэг болохо.

Б. Гомбоев,
Баргажанай Калининай нэрэмжэтэ колхозой агроном.

Шадабаритай хонишод шалгарна

Январь hара гарахада, үбэлэй хүйтэнэй амисхал улам шангарба. Малай үбэлжэлгэ, түл абалгын харюусалгатай үе ябажа байhан эдэ үдэрнүүдтэ Шанага нютагай (Бичурын совхоз) хонишод хурьгадые олоор абажа, гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлжэ байнхай.

Хонин ажалда жиир лэ арбаад гаран жэл хүдэлжэ байдаг дүршэлтэй хүнүүд ажалладаг юм. Жэшээлхэдэ, эхэ хонидой отарые Базарсада Балдановтан гэр бүлөөрөө даажа байдаг. Үбэлжэлгые бэлэдхэл hайнтайгаар угтаhан эндэхид hаянай бүришье олон хурьгадые абаа. hүүлэй 3 хоног дотор зуу гаран хонин хурьгалаа.

—Хурьгад олоор лэ абтажа байна. Өөhэдөөшье зүдэрхэ hэмди, харин үхибүүднай каникулдаа байжа, ехээр туhалсана,—гэжэ Базарсада Балданович хөөрэнэ. Эхэ эсэгэеэ дахаhаар малда мээхэй, дүйтэй болошоhон хоёр басагадынь хэнhээшье дутуугүйгөөр ажаллана.

Ахалагша хонишон нүхэр Балдановай отарада нёдондо үбэл 600 түлгэ даалгагдажа үгтөө hэн. Хонишод эдэнээ гарзагүйгөөр ондо оруулhан, толгой бүриhөө 3 хахуу килограмм нооhо хэйшалжа, абаhан уялгаяа дүүргэhэн байгаа.

Мүнөө тус отарада 550 эхэ хонин харууhалагдана. Зун, намартаа hайнаар бэлшээгдэжэ таргалhан хонидынь мүнөөшье элбэг тэжээл дээрэ байлгагдана. Отарын буусада үбhэ, hолоомо үбэлжэлгэдэ хүрэхөөр бэлдэгдэжэ абтанхай. Хурьгалhан хонид аминдаа байлгагдана. Тиимэ хонидто талха таряанай зүйл нэмэжэ үгтэнэ, бүлеэн уhаар уhалагдана. Хээлитэй ябаhан хонид мүн лэ тусгаар харууhатай.

Эндэхи отделениин бусадшье отаранууддаар түл олоор абтажа байна. Дүршэлтэй хонишод Б. Очирова, Г. Дамбиева, Д. Санжиева гэгшэд ажалдаа жэшээ харуулна. Мүн хонин ажал дээрэ олон залуушуул хүдэлдэг. Дунда hургуули дүүргэhэн Г. Цыбенов дүү басаган Зоятойгоо сугтаа ажаллана. Тэдэнэр түрүүшүүлдэ булигданагүй.

Хонишодой хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ отделениин партийна эхин организаци анхаралаа табина. Эндэ хонишодой hуралсал эмхидхэгдэнхэй. Илангаяа залуу хонишод кружогой хэшээлнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байна.

Д. Тогошиев.

УРАН ГАРТАЙ АХА ДҮҮНЭР

Колхоздо электригэй хэхэ ажал ехэ юм.

Теэд Түнхэнэй аймагай «Путь к коммунизму» колхозой электрик Владимир Доржиевич Халудоров гансахан өөрынгөө урдахи уялгые дүүргээд байдаггүй, харин саг үргэлжэ гүүртэ, фермэнүүдтэ ябахадаа, тэндэ хайшан гээл hаа, зайн галай хүсые зүбөөр, hайнаар хэрэглэжэ, малшадай ажалые хүнгэдхэхэ, оньhожоруулхаб гэжэ ходо бодожо, оролдожо ябадаг юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Халудоров hайса бодожо, туршажа үзөөд, колхозойнгоо гахайн фермэдэ электрын хүсөөр уhа бусалгажа, эдеэ шанаха, орооhо таряа дэбтээхэ тухай түхеэрэлгэ хээ. Мүн элдэб түмэр түдэгын хаядаhа, машинын үлүү булуу деталь, часть суглуулаад, уhа бүлэжэ гаргаха багахан насос зохёожо, тэрэнээ гахайн фермэдэ табяа. Тэрэнэйнь ашаар тус фермэдэ урдань хоёр хүн уhаяа бүхэли үдэртөө хүнэгөөр удхажа, тэрэнээ халаахын тула сүүдхэ соо аяар кубометр шахуу түлеэ галдадаг hэн. Мүнөө тэдэ хүдэлмэри электрын хүсөөр хэгдэдэг болоо. Тэды шэнээн түлеэ хахалха, бэлдэхэнь али тухай хүндэ байгаа гээшэб!

Мүн эндэхи эдэбхитэй механизатор Ширап Халудоров ахынгаа жэшээгээр hаалиин гүүртэ дээрэ электрын хүсөөр уhа бүлэжэ гаргаха насос, тэрэниие халаажа бүлеэдхэхэ тусхай түхеэрэлгэ baha хээ. Мүнөө тус гүүртын мал бүлеэн уhаар гүйсэд хангагдаба. Тиихэдэ тэндээ hаалишадай дуратай сагтаа бэеэ угаажа байха түхеэрэлгэ хэнхэй.

— Уран бэрхэ гартай аха дүү хоёрой оролдосотой ажалай ашаар бүхы хүдэлмэримнай электрын хүсөөр хэгдэдэг боложо, ехэ амаржа байнабди,— гэжэ малшад тэдэниие магтан хөөрэлдэнэ.

1961 ондо эдэбхитэй бэрхэ эдэ хоёр механизатор үшөө 3 фермэдэ электрын галай хүсөөр уhа бүлэжэ гаргаха, тэрэниие бүлеэдхэхэ, буйлуулха түхеэрэлгэнүүдые өөhэдөө хэхэ уялга абанхай.

— Энэ жэлhээ колхоздоо Ангарын ГЭС-hээ электрын хүсэ абаад, станцияа хүдэлгэдэг болоходоо элдэб түхеэрэлгэ, оньhожоруулга хэжэ, малшадай ажалые хүнгэдхэхэ тушаа бүри hайса оролдохобди.

Ц.-Д. Ябжанов,
колхозой зоотехник.

ФЕРМЫН ЭЗЭН

Олон үгэгүй, даруу зантай энэ эхэнэрые hаалиин фермынхид үбгэн залуугүй булта хүндэлдэг, магтадаг юм.

Үнэхөөрөө Лидия Александровна Алексеева таба-зургаан жэлэй туршада «Родина» колхоздоо зоотехнигээр, удаань Үбэр-Хэрээтын hаалиин фермые даагшаар хүдэлхэ зуураа, хэhэн ажалдаа хэзээдэшье оролдосотой, зон нүхэдтөө хүндэтэй, шадамар бэрхэ эмхидхэлшэ байhанаа харуулаа.

МАЛШАДАЙ ТУҺАЛАГША

Лидия басаганай Улан-Удын хүдөө ажахын техникум дүүргээд, түрэл колхоздоо ерэхэдэ партиин ЦК-гэй сентябриин түүхэтэ Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө эршэмтэй шанга тэмсэл эхилээд байгаа hэн. Колхоздо залуу зоотехнигэй хэхэ ажал, харюусалганшье нилээд ехэ байба. Үнеэдэй hү шэмые дээшэлүүлхын тула малай харууhа тэжээлые зүбөөр табижа, hаалишадай ажалые hайнаар эмхидхэхэ, тэдэндэ заабари ходо үгэжэ байха шухала ха юм. Мүн гахай, шубуудай фермэнүүдэй, хонидой отарануудай ажал тушаа анхаралаа баhал багаханшье hуладхажа болохогүй бшуу. Хэнэйшье мэдэhээр зоотехник гээшэмнай малшадта эгээл хүндэтэй, тэдэндэ адууhа малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, эрдэм ухаанай, түрүү дүй дуршэлэй туйлалтануудые хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхэдэнь туhалха, hургаха, заабари үгэжэ ябаха хүниинь болоно бэшэ аал. Тиимэhээ үнеэдэй hү шэмэеэ татажа эхилхэдэ hаалишад нэн түрүүн зоотехнигтэ хандадаг. Харин хонишод хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлгын эхилхэдэ, хурьга абалгын болоходо, бусадшье хүшэр сагта зоотехнигэй туhаламжа хүлеэдэг гээшэ. Тиигэжэ үбэлэй янгинама хүйтэндэ, зунай аяама халуундашье фермэhээ фермэдэ, отараhаа отарада ябажа, зоотехнигэй шиидхэхэ асуудал, хэхэ ажалынь үдэрhөө үдэртэ барагдаха бэшэ ха юм.

Сэхынь хэлэхэдэ, нүхэр Алексеевагай түрүүн ерэхэдэ, артельдэнь адууhа малhаань ашаг шэмэ ахив бага абтадаг байгаа. Жэшээнь, үнеэн бүриhөө миил 600—700 литр hүн, хонин бүриhөө ороидоол 800—900 грамм нооhон хайшалагдадаг бэлэй.

— Түрүүшээр дүй дуршэлгүйдэжэ юушье хэхэеэ, юунhээшье эхилхэеэ мэдэгшэгүй hэм. Одоол тиихэдэ ажал хүдэлмэриин дүй дуршэл, шадабари гээшэ ямаршье мэргэжэлдэ аргагүй ехэ хэрэгтэй юм байна гэжэ мэдээ бэлэйб, —гээд мүнөө Лидия Александровна хөөрэдэг.

Теэд залуу мэргэжэлтын ажалда колхозой правлени, партийна организаци ехэхэн туhаламжа хүргөө. Нүхэр Алексеева өөрөөшье бүхы хүсэл оролдолго, мэргэжэл шадабаряа гарган хүдэлөө. Адууhа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула дүй дуршэл ехэтэй, түрүү hаалишад, малшад, хонишодоор ходо хөөрэлдэжэ зүбшэдэг hэн. Тиигээд фермэ, отаранууд дээгүүр ябахадаа, малшадай гансахан ажал хүдэлмэри туhайнь анхаралаа табидаггүй, харин хүн бүхэнтэй зохидоор хөөрэлдэжэ, тэдэнэй hанал бодолые ойлгожо абахые оролдодог, ядаhан юумэндэнь туhалдагшье байгаа.

Энэ мэтээр үдэр бүриин хамтын хүсэл оролдолгын ашаар артелиин адууhа малай ашаг шэмэшье hураггүй дээшэлжэ эхилээ. Лидия Александровна өөрөөшье нилээдгүй дүй дуршэлтэй боложо, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлээ ха юм.

ЭМХИДХЭХЫ ШАДАБАРИИН ҮРЭ

...Үнгэрэгшэ жэлэй эхээр hэн. Түүхэтэ долоон жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын тула hү, мяха, нооhо болон бусад продуктнуудые улам элбэг ехээр абадаг болохо, ажалай гаргаша хороохо тушаа шухала хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ эхилбэ.

Нэн түрүүн ажахын жэжэ hалбаринуудые нэгэ тээшэнь хамталжа томодхохо, тэдэниие шадамар бэрхэ, мэргэжэлтэй хүтэлбэрилэгшэд өөр бэхижүүлхэ шухала байгаа. Тиигээд энэ колхозойхид hаалиин хоёр жэжэ фермэнүүдые нэгэ газар хамталаад, бүхыдөө 234 үнеэдтэй томодхогдоhон фермэ Үбэр Хэрээтэ нютагта эмхидхэбэ. Тэрэниие даагшаар зоотехник нүхэр Алексеева томилогдоо hэн.

— Абаhаар иимэ ехэ ажалые бэдээ даажа ябахаяа айгаад гэхэ гү, али тэндэ хүдэлжэ шадахагүйб, дүй дуршэл багатайб гэжэ hанаад арсаадшье үзөөб. Теэд колхозой правлени, партийна организациин: «туhалхабди, hанаагаа бү зобо, хүдэлжэ шадахаш» гэхэдэнь лэ ороо гээшэб. Мүнөө шэнэ ажалдаа бага зэргэ дадагдажа байна,—гэжэ Лидия Александровна дарууханаар хөөрэнэ.

Үнэндөө нүхэр Алексеева фермын ажалые hайжаруулха, үнеэдэй hү шэмые дээшэлүүлхын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргаhан, эмхидхэлэйшье талаар горьтой хүдэлмэри хэhэн байха. Фермые даагшын шиидхэхэ элдэб «жэжэгожо» асуудалhаа эхилээд, хэхэ бүтээхэ ажалынь барагдаха бэшэ ха юм даа.

— Урдань тээрмэдэhэн таряа талхэнай зүйлэй байгаалhаа, үнеэд hү орохо юм гээд hанадаг hэм. Мүнөө харахадамни зарим үнеэд шэрүүгээр татаhан талхаар хэhэн бурдууг ёhоор эдижэ үгэхэгүй, hү шэмээшье татаадхидаг. Харин тэдэндэ зөөлэншэгөөр үйрүүлhэн талханай бурдууг эдюулхэлээр hураггүй ондоо болодог. Нээрээ hү ехээр абаха хэрэгтэ «жэжэ-гожо» юумэ гэжэ байдаггүй,—гээд Лидия Александровна хэлэнэ. Энэ мэтэ юумэ тоолохо болоо hаа олон.

Үнгэрэгшэ жэлдэ фермынхид үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2200 литр hү hаажа, Кяхтынгаа аймаг соо түрүү hуури эзэлээ. Эндэ бүхы республика, аймаг соогоо мэдээжэ болоhон ажалша бэрхэ hаалишад Устинья Кривогорницына, Акулина Афанасьева, Мария Афанасьева, Евдокия Яковлева гэгшэд тус тустаа үнеэн бүриhөө 2500—2650 литр хүрэтэр hү hааhан байна. Эдэнэр шэнэ жэлдэ бүри ехэ hү hаахын тула түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, улам оролдосотойгоор, бүри эршэмтэйгээр ажаллана.

— Манай фермынхид долоон жэлэй гурбадахи жэлдэ үнеэн бүриhөө 2400 литр hү hааха, харин түрүү hаалишаднай үнеэн бүриhөө 2500—3000 литр hааха уялга абанхай. Мүнөө КПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленумэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, фермээрээ үнеэн бүриhөө сүүдхэдээ 9—10 литрhээ бага бэшэ hү hаахын түлөө мүрысэнэбди,—гэжэ нүхэр Алексеева бултанай үмэнэhөө мэдүүлнэ.

Энэ фермын hаалишадай, тэдэниие хүтэлбэрилэгшэ эдэбхитэй коммунист эхэнэрэй хэлэhэн үгэдөө сохом хүрэхэ, уялгаяа заатагүй дүүргэхэ байhандань бата этигэмээр.

Ф. Хандархаев.

Хилын саанаһаа

ООН-эй дэргэдэ байдаг СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэлгын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Кубада эсэргүү эзэрхэг түримхэй шэнэ аашые США-гэй гаргаһантайнь дашарамдуулан, ООН-эй дэргэдэ байдаг СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэлгэ мэдүүлгэ толилһон байна. США-гэй, Кубын хоорондохи харилсаануудай түгшүүрилтэй болоһон тушаа асуудалай Аюулгүйн Соведэй заседанида һаяхан харагдаһанай һүүлээр, Кубада эсэргүү эзэрхэг түримхэй добтолго хэхын тула США-гэй мүнөөнэй правительствын бэлэдхэжэ үргэлжэлһые гэршэлһэн шэнэ баримтануud элирүүлэгдээ гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Кубада добтолон орохын тула Гватемалын газар дээрэ һүүлэй үедэ ехэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна, энээнние США-гэй правительство хүтэлбэрилнэ гэжэ Америкын хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ элирнэ. Гватемалын газар дээрэ Реталулеу гэжэ город шадар Америкын мүнгөөр сэрэгэй аэродром яаралтайгаар баригдаа, энэ аэродром дээрэ «Б-26» гэжэ маркын бомбардировщигууд, сэрэгэй бусадшье самоледууд байрладаг болобо. Кубын газарта агаарһаа добтолгодо, тэндэ парашюдаар сэрэгүүдые хаялгада бэлэдхэхын тула Америкын инструкторнуудай хүтэлбэреэр аэродром дээрэ сэрэгэй һургуули үдэр бүри хэгдэнэ.

Мүн нэгэн доро агаарай сэрэгэй энэ базаһаа арбаад модоной газарта десантна сэрэгүүд бэлэдхэгдэжэ байна. «Далайн-сэрэгэй бэлэдхэл хахэ» программаяа бэелүүлжэ эхилхэ һанаатай байнабди гэжэ Гватемалын засагаархид һаяхан соносхоо. Гэбэшье Гватемала мүнөө үедэ далайн сэрэгэй флодгүй юм.

«Сэрэгэй һургуулинуудые үнгэргэхэмнай» гэһэн шалтаг баряад, Куба руу Америкын далайн-сэрэгэй флодые эльгээхэ гэхэ мэтэ США-гэй правительствын сэрэгэй стратегическэ хэмжээ-ябуулганууд дэлхэйн бүхы хүн зоной һанаа зобоono гэжэ саашань мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Сэрэгэй энэ һургуулида США-гэй далайн-сэрэгэй 150 корабль, тэрэшэлэн 140 мянган сэрэг хабаадалсана.

Кубада эсэргүү хорото ябуулганууdые һүүлэй үедэ США-гэй бэелүүлжэ байһантайнь дашарамдуулан иимэ асуудал табилтай болоно гэжэ мэдүүлгын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ: дэлхэйн хүн зоной нэгэн ниитэ һаналые, Аюулгүйн Соведэй олонхи гэшүүдэй һаналые хараадаа абаха хүсэлтэй байна гээшэ аал? Юуб гэхэдэ, хэдэхэн үдэрэй саада тээ зарлагдаһан Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд Куба тушаа эзэрхэг түримхэй ябуулганууdые США хэхэ ёногүй гэжэ заа-һан байгаа. Кубын арадта эсэргүү бэелүүлэгдэдэг хорото политика эб найрамдалай аша туһада болюулагдаха зэргэтэй гэжэ һанагдана.

Африка, Азиин оронуудай экономическа харилсаан улам һайжарна

КАИР, январиин 12. (ТАСС). Ази, Африкын оронуудай хоорондохи экономическа харилсаанай организациин Соведэй заседани Асуанда дүүрэбэ.

Африка, Азиин оронуудай экономикые шэнжэлхэ институт байгуулха тухай шиидхэбэри энэ заседани дээрэ баталан абтаа. Энэ организацида хабаададаг гэшүүнгүрэнүүд түс институдые мүнгэ зөөреэр һайн дурааraа хангаха юм.

Ази, Африкын оронуудай хоорондохи худалдаа-наймаанай, түлөөһэнэй хэлсээнүүдые үргэдхэхэ, түүхэй эд үйлэдбэрилгын, хоёр түбидэхи түүхэй эдүүдэй сэн гуримшуулгын асуудалнуудаар консультативна соведүүдые байгуулха тухай һайшаалнууд Соведэй шиидхэбэринүүд дотор хараалагдана.

Үймөө үүсхэгшэд Лаосой правительствын сэрэгүүдэй талада ороно

ХАНОЙ, январиин 12. (ТАСС). Фуми Носаван — Бун Умай үймөө үүсхэһэн сэрэгшэдэй 216 солдат Луан-Прабанай провинцида һаяхан Патет-Лаогой частьнуудай, Суванна Фумын правительствын талада ороо гэжэ «Голос Патет Лаогой» радио мэдээсэнэ.

Эдэ солдадууд Луан-Прабан городһоо зүүн хойшоо 80 модоной газарта байдаг Нан-Бак гэжэ газарые хамгаалжа байһан юм. Тэдэнэр өөһэдтөө бии байһан бүхы һомо хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо джип, генератор, моторно онгосо, хоёр радиопередатчик правительствын сэрэгүүдтэ дамжуулан үгөө.

Шэнэ хорото ааша

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Лаосто үймөө үүсхэгшэд мүнөөдэр дүрбэн истребитель хэрэглээ. Эдэ истребительнүүд Холбоото Штадуудһаа абтаһан байна.

Дүрбэн истребитель энэ үглөөгүүр Вьентьянай аэродром дээрэһээ дэгдэбэ гэжэ Юнайтед Пресс интернейшнл агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Эдэ самолёдууд булта ракетэнүүдээр зэбсэгжэһэн байба.

Америкын истребительнүүдэй хэрэглэгдэһэн дээрэһээ харюугай хэмжээнүүд абтажа магад гэжэ Англиин, Франциин дипломадууд, мүн Европын бусадшье оронуудай дипломадууд багсаана гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Вьентьянһаа мэдээсэнэ.

Аюулгүйн Соведэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Конгын Республикада эсэргүү эзэрхэг түримхэй хорото аашаяа Бельгиин дахинаа гаргаһантайнь дашарамдуулан, Соведэй заседани мүнөөдэр Нью-Йоркын сагаар үглөөнэй 11 часта, Москвагай сагаар 19 часта нээгдэбэ.

Эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын түлөө харюусадаг уласхоорондын энэ орган Конгодо тохёолдоһон байдал зүбшэн хэлсэхын тула 6 һарын турша соо 31 заседани үнгэргэнэн байна. Гэбэшье Бельгиин колонизаторнуудые баруун гүрэнүүдэй дэмжэжэ байһан дээрэһээнь Аюулгүйн Совет мүнөөшье болотор зохихо шиидхэбэри абаагүй байһаар. Тэрээнэй шалтагаанаар Конгын Республикадахи, мүн Африкын түбидэхи түгшүүрилтэй байдал тэрэ зангаараа үлөө.

Руанда-Урундиин газарые мэдэлдээ байлгаха ябадалые болюулха шухала гэһэн Советскэ правительствын мэдүүлгэ, Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшын нэрэ дээрэ январиин 4-дэ, 7-до эльгээһэн ООН-эй дэргэдэхи СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшын бэшэг — эдэ гурбан шухала документ Аюулгүйн Соведэй гэшүүдэй гарта үгтэнхэй.

Соведэй заседаниин нэгдэн саруу СССР-эй түлөөлэгшэ В. А. Зорин үгэ хэлээ.

Конгын Республикада түгшүүрилтэй байдалай тохёолдоһон тушаа асуудалнуудые Аюулгүйн Совет дахинаа хаража үзэхэ баатай болобо гэжэ тэрэ хэлээ. Яахадааб гэхэдэ, Бельги Конгын Республикада эсэргүү эзэрхэг түримхэй шэнэ ааша һүүлэй үедэ гаргаһан байна, тиихэдээ энэ түрэн Конгодо сэрэгээр сэхэ добтолхые һэдэбэ. Тэндэхи байдал юундэ түгшүүрилтэй болооб гэхэдэ, мэдэлдээ барижа байһан Руанда-Урундиин газар дээрэһээ Бельги сэхэ добтолно, тиимэнээ Африкын гол дунда тохёолдоһон аюул улам ехэ боложо байна.

Бельги эзэрхэг түримхэй добтолгоёо болюулха юм гэжэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гэшүүдые һаяхан чайдуулһан ООН-эй генеральна секретарь мүнөө үедэ сэхэ руунь иигэжэ мэдэрхэ баатай болоһон байна: эзэрхэг түримхэй добтолгонь үргэлжэлһөөр, тиигэжэ Африкын гол дунда эб найрамдал хангаха хэрэгтэ аюул тохёолдуулна.

Аюулгүйн Совет шиидхэбэри баталан абаха зэргэтэй гэжэ советскэ делегаци тоолоно гээд үгынгөө түгэсхэлдэ Зорин мэдүүлээ. Конгын Республикада эсэргүү эзэрхэг түримхэй аашаяа Бельгиин үргэлжэлүүлжэ байһые буруушааһан тухай, энэ эзэрхэг түримхэй аашыень дары болюулха тухай эрилтэ шиидхэбэри соо заагдаха зэргэтэй. Конгын Республикын газар дээрэһээ Бельгиин сэрэгүүдые, сэрэгэй албанда хабаатай, мүн юрын хүнүүдые дары гаргахыень Бельгиин правительствода Аюулгүйн Совет дурадхаха уялгатай. Руанда-Урунди гэжэ газарые мэдэлдээ абаха гэһэн хэлсээгээ Бельгиин хазагайруулһан тухай, мэдэлдээ абаһан энэ газар тушаа бүхы эрхэ түлөөлэлгые болюулха тухай асуудалые яаралтайгаар хаража үзэхыень Аюулгүйн Совет Генеральна Ассамблейдэ һайшаахаа зэргэтэй. Руанда-Урундиин арад түргэн саг соо бүрин эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай байдалтай болохо зэргэтэй. Аюулгүйн Соведэй заседанида уригдаһан Бельгиин түлөөлэгшэ Лориданда удаань үгэ үгтөө. Бельгиин түлөөлэгшэ өөрынгөө гүрэнэй эзэрхэг түримхэй аашые «багахан ушар» гээшэ гэжэ тоолоод, совет түлөөлэгшын харуулһан баримтые, тэрэшэлэн СССР-эй правительствын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэшые эхинһээнь һүүл хүрэтэр арсаһан байна.

Удаань Аюулгүйн Соведэй Түрүүлэгшэ туе заседаниие Нью-Йоркын сагаар январиин 13-най үглөөнэй 11 час хүрэтэр хаагаа.

Чомбе союзнигуудые бэдэрнэ

ПАРИЖ, январиин 12. (ТАСС). Катангын хойто захада Конгын хуулита правительствын сэрэгүүдэй амжалтатайгаар дайлалдажа эхилһэн дээрэһээ Катангын засагаархид ехээр сонордоһон байна.

Леопольдвильһаа Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Катангын зонхилогшо гээшэб гэжэ бэеэ нэрлэдэг Чомбе «союзнигуудые бэдэрхын тула» Леопольдвилиин гуримай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахаар зүбшөөбэ.

Чомбе, Касавубу гэгшэд Лумумбын сэрэгүүдэй аюул тохёолдуулхаһаа айжа, үгэеэ ойлголсобо ха гэжэ Леопольдвилиин мэдээжэ хүнүүд тухайлна.

Чомбе гэгшын «хара амяа хараад байдаг» сагынь һалаа гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент бэшэнэ. Энэ зонхилогшо үхэлэй аюулда ороод байхадаа, союзнигуудые бэдэрхэ баатай болоо.

„Поларис" гэжэ ракетэ тэһэрээ

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Канаверал тохойһоо (Флорида штат) иигэжэ дамжуулна: Атлантическа океанда байһан «Роберт Ли» гэжэ уһан доогуур ябадаг атомна онгосо дээрэһээ «Поларис» гэжэ ракетэ табигдаһан байгаа, тэрэ ракетэ хиналтаһаа гараһан дээрэһээ табигдаһанайнгаа һүүлээр үнишье болонгүй агаарта тэһэрээ.

Япон залан шэглүүлэгдэдэг снарядуудаар хангагдана

ТОКИО, январиин 12. (ТАСС). Японой национальна оборонын управлени Японой зэбсэгтэ хүсэнүүдые залан шэглүүлэгдэдэг снарядуудаар хангажа байна.

«Иомиури» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, агаарай добтолгоһоо ороноо абархын тула «Ника-Аякс» гэжэ түхэлэй залан шэглүүлэгдэдэг 240 снаряд 1965 ондо бүтээгдэжэ дүүргэгдэхэ юм.

ООН-эй сэрэгүүд зарсанарта алба хэнэ

ПАРИЖ, январиин 12. (ТАСС). Конгодо байһан ООН-эй сэрэгүүдэй командованн Чомбе гэгшын правительствода туһалхаяа яаража, Конгын хуулита правительствын, Катангын хуулита правительствын, Катангын хойто захадахи Балуба гэжэ бага яһатанай амжалтые буруулха хүсэлтэй гэжэ Катангаһаа абтаһан мэдээсэлнээ элирнэ.

Маноно гэжэ гол городтой Луалаба гэжэ бэеэ даанхай гүрэнэй Катангада байгуулагдаһан тухай сопосхолой гараһанай һүүлээр бэрхэшээлтэй байдалай тохёолдоһон тушаа асуудалые ООН-эй түлөөлэгшэд Элизабетвильдэ Чомбе гэгшэтэй һүүлшын хоёр үдэрэй турша соо зүбшэн хэлсэбэ.

Катангын хойто захада байдаг ООН-эй сэрэгүүдые командалагша Англиин бригадна генерал Уорд гэгшэ зүблөөнэй дүүрэһэнэй һүүлээр Маноно яаралтайгаар ошоо. «Лумумбын солдадуудые Катангаһаа гаража ошохыень этигүүлхэ гэһэн даалгабаритайгаар» Уорд тэрээ руу ошоо гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент тэмдэглэнэ. Уордын энэ хүндэгүй хэрэгтэнь ООН-эй сэрэгүүдэй командованиин дэргэдэхи политическэ советник Брэак (Франци), ООН-эй сэрэгүүдэй дунда байдаг Нигериин сэрэгшэдэй штабай начальник, Англиин подполковник Прайс гэгшэд туһална.

Мобуту мэгдүүтэй байдалда оробо

ПАРИЖ, январиин 12. (ТАСС). Конгодо үймөө үүсхэгшэдые толгойлогшо полковник Мобуту экваториальна провинци руу нэмэлтэ сэрэгүүдые яаралтайгаар эльгээнэ, Зүүн провинциһаа Конгын хуулита правительствын сэрэгүүд тэрээ руу орожо магадгүй гэжэ тэрэ айна гээд Леопольдвильһаа мэдээсэгдэнэ.

Мобутын парашютистнүүдые тээһэн «Дакота-4» гэжэ хоёр самолёт Леопольдвилиин аэродромһоо мүнөөдэр нииндэжэ, экваториальна провинциндахи Лизала город руу шэглэбэ гэжэ Франс Пресс агентство дамжуулба. Һүүлэй үедэ полковник Мобуту экваториальна провинци руу солдадуудые, буу зэбсэг тээһэн долоон самолёт эльгээгээ гэжэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Мобуту эдэ сэрэгүүдые Тисвилиин гарнизонһоо абана.

Лизала город экваториальна провинциин ниислэл хото болохо Кокийавиль городһоо зүүлжээ гурбан зуу модоной газарта, Зүүн провинциин хилэһээ 150 модоной газарта байдаг юм. тэндэ мүнөө үедэ Антуан Гизенга гэгшээр саг зуура толгойлогдожо байһан Конгын центральна правительство ажаллана.

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Экваториальна провинци руу сэрэгүүдые нэмэжэ эльгээхэдээ, үймөө үүсхэгшэдые толгойлогшо полковник Мобуту бага боложо байһан газараа үлөөхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлхэ һанаатай байна гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Леопольдвильһаа мэдээсэнэ.

Жэжэ хэрэгсэлдэ тоолоод...

«Байза, мүнөөдэр шэл амһарта хаана тушаалтайб? Һайса дулаалаад лэ ошобол дээрэ ха... Талаан болоходоо, абажашье, магадгүй...» Иигэжэ городой ажалшадай хэдышье һанаата болоходонь, эндэхи худалдаа наймаанай хүтэлбэрилэгшэдтэ ямар хамаатайб?

Ушарынь гэхэдэ, энэ асуудал ганса мүнөө бэшэ, харин хэдэн жэлэй туршада хэлсэгдэжэл, табигдажал байдаг. Теэд... абтаһан шиидхэбэринь саашадаа бэелхэ гэжэ огто байдаггүй.

Хэнэйшье мэдэһээр, жэлэй дүрбэн сагта саһан, бороон, мүндэршье ородог, голдоо хүрэтэр даарамаар хүйтэнэйшье үе болодог. Тиин гэтэр шэл амһарта тушаадаг газарнуудай город дотор хургаа даража тооломоор үсөөн байбашье, зохид һайнаар түхеэрэгдэһэн, дулаалагдаһан нэгэшье пункт олохонь бэрхэтэй. Тиигээд тэдэнэй худалмэриншье хүсэд гуримшуулагдаагүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Улан-Удын № 10, 83 магазинай дэргэдэхи амһарта абадаг газарнууд илангаяа муугаар худалнэ. Эндэхи наймаалагшад дуратайдаа худалөөд, дурагүйдөө ямаршье үндэһэ баримтагүй шалтагбилтаг дурдаад, пунктнуудаа хаагаад хабхалаад арилшадаг заншалтай. Иимэрхүү ушар ондоошье пунктнуудта үзэгдэдэг.

Энээн тушаа нүхэд Сковородкина, Троицкий, Царамов гэгшэд һайн мэдэжэ байбашье, хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай. Мүн ажалшадай зүгһөө гомдолнуудшье яһала оороһон байха. Теэд... жаахашье хубилалта болоногүй.

Зүгөөр «хүн ахатай, дэгэл захатай» гэлсэгшэ һэмнай. Дээдэ зургаанда худалдэг нүхэр Крыловто республикын худалдаа наймаанай министрын орлогшо сэхэ дуулгажархибал, зүйтэй зүб бэшэ гү?

К. Димов.

ҺОНИРХОМООР ЮУМЭН ОЛОН БАЙХА

Манай библиотекэ соо саг үргэлжэ эдир хүүгэд, һурагшад олон байдаг. Тэдэнэр уншаһан номоо тушаажа, шэные абажа, уншаха гэжэ эндэ ерэдэг. Зарим нэгэниинь дурлаһан, һонирхожо уншаһан ном тухайгаа хөөрэлдэдэг, нүгөөдүүлынь ямар ном уншалтайб гэжэ зүбшэдэг.

Һургуулиин һурагшад ном абажа, ганса гэртээ ошодог бэшэ, харин эндэхи уншалгын зал соо һонирхолтой ном, журнал уншадаг, харадаг. Ахалагша классуудай һурагшад литературын урогуудтаа бэлэдхэжэ, тусхай ном уншадаг.

Жэл ерэхэ бүри уншагшадаймнай тоо олошорно. Ганса 1960 оной туршада 6675 һурагшад библиотекэһээ ном абажа уншаа. Тиихэдээ тэдэнэр 156899 элдэб ном абаһан байна. Хэды олон үхибүүдэй ном абажа уншажа байһые энэ тоо баримта гэршэлжэ үгэнэ.

Энэ үбэлэй амаралтын үедэ библиотекэдэ илангаяа үхибүүд олон, ходо хүхюу зугаатай байгаа. Һурагшадай амаралтаяа һайнаар үнгэргэхэ, сэнгэхэ, амархын тула эндэмнай һонирхолтой зүжэг наадап эмхидхэгдэһэн байна.

Амаралтын сагай эхилхэһээ холо урид библиотекэ соо ямар хэмжээ-ябуулгануудай үнгэргэгдэхэ байһан тухай соносхогдоо һэн. Гоё һайханаар бэшэгдэһэн плакадуудшье һурагшадые эндэ ерэхыень уриһан байгаа.

Библиотекын эдэбхитэй уншагшад арадай онтохонуудһаа абтаһан һонирхолтой зүжэг харуулһан, шүлэгүүдые уншаһан байха юм. Январиин 4-нэй үдэр ямар шэнэ номууд абтааб, тэдээн соо юун тухай хэлэгдэнэб гэжэ һурагшадтай тусхай хөөрэлдөөн эмхидхэгдээ һэн.

Январиин 5-най үдэр 1—4 классуудай һурагшад эндэ сугларжа, шэнэ жэлэйнгээ карнавал үнгэргөө юм. Тэдэнэр элдэб костюм үмдэжэ наадаа, сэнгээ. Городой 26-дахи һургуулиин 4-дэхи классайхид Крыловой «Волк и лиса», «Квартет» гэһэн басняар зүжэг табижа, нүхэдөө һонирхуулаа. Михалковой «Зайка-зазнайка», Маршагай «Сказка про лентяя» гэһэн онтохонуудаар мүн лэ зүжэг табигдаа юм. Зүжэг харанайнгаа һүүлээр үхибүүд ёлкынгоо дэргэдэ элдэб наада эмхидхэжэ, удаан сэнгэһэн, хүхюутэй һайнаар сагаа үнгэргэһэн байна.

Амаралтынгаа үедэ һурагшад республикынгаа уран зохёолшодтой уулзаһан, хөөрэлдэһэн байна. Гунга Гомбоевич Чимитов, Никифор Леонтьевич Рыбко, Данра Данилович Хилтухин гэгшэд үхибүүдые шэнэ жэлээр амаршалжа, һайнаар һурахыень хүсэбэ. Үхибүүдтэ зорюулагдаһан ямар шүлэг, уран һайханай зохёолнуудые бэшэжэ байһан тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Тэдэнэй эдир уншагшад өөһэдынгөө һанамжа, дурадхал тухай мүн лэ ахамад нүхэдтөө хэлэбэ.

4-дэхи классай һурагша Вова Архипов, 6-дахиин Толя Крылов, 9-дэхиин Лида Грудинина, 6-дахи классай Толя Грачев болон бусад ямар ном уншаха хүсэлэнтэй байһаньш мэдүүлжэ, шүлэгүүдые, багахан зүжэгүүдые бэшэжэ байгыт, һургуули, библиотекэ ерэжэ, һурагшадтай уулзажа, тэдэнэй ажабайдалаар һонирхыт гэжэ уран зохёолшодые гуйһан байна. Хани ёһоной энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр концерт харуулагдаа.

Мүн эндэ «В мире сказок» гэһэн темэтэй утренник үнгэргэгдөө, номой выставкэ эмхидхэгдэ. Энэ выставкэдэ онтохонуудые хэблэгдэһэн номууд, тэдэнэй героинууд зурагдажа харуулагдаа. Январиин 8-да 5—7 классуудай һурагшадай шэнэ жэлэй карнавал үнгэргэгдөө.

Городоймнай үхибүүд үбэлэ амаралтые һайнаар үнгэргэжэ шэнэ хүсэтэйгөөр һуралсалаа үргэлжэлүүлжэ эхилбэ.

К. Жилкина,
Улан-Удын үхибүүдэй библиотекые даагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ; үхибүүдэй библиотекын уншалгын залые даагша Ксения Васильевна Пупкова шэнэ номуудтай эдирые уншагшадые танилсуулжа байна.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

„УЛАН-УДЭ ХАРУУЛНА!"

—Һаяын дамжуулга хараа гүш, ехэл һонирхолтой байба.

—Хараа. Телевизор абаад, тэрээгээрээ хэзээ кино, концерт харадаг болохобибди гэжэ үнинэй хүлеэжэ ядажа байһан аад, харангүй яахабибди. Һонирхолтой, зохидшье байна. Гэр бүлынхидтээ кинофильм хаража һуухада ехэ зохид.

Улан-Удымнай ажалшадай дунда иимэ хөөрэлдөөн һаянай саг үргэлжэ шахуу гарадаг болоо. Городоймнай зарим хүнүүд бүри эртүүр, телецентрын һая бодхоогдожо байха үеэр телевизор абажа, тэрэнэй барилгын дүүргэлтые хүлеэжэ ядан байгаа. Тэдэнэрэй зариманнинь ноябриин һайндөөр телевизореэр гэртээ дамжуулга харахамнай гэжэ ехэ хүлеэһэншье байха. Харин эндэхи барилгашад ехээр яарангүй ажалаа хэжэ байгаа һэн гэхэ. Ямар нэгэ шухала хэрэгсэлэй үгы дээрэһээ барилга бага зэргэ зогсоогдоһоншье байха юм. Геэд тэдэнние дурдаад яахаб.

Зүгөөр телецентр баригшад шэнэ жэлээр городойнгоо ажалшадые баярлуулһан байна. Үнгэргэгшэ жэлэй һүүлшын хэдыхэн часай үлөөд байхада, айлнуудай гэртэ телевизорэй экран яларжа, шэнэ жэлэйнгээ карнавал үнгэргөө юм. Тэдэнэр элдэб костюм үмдэжэ наадаа, сэнгээ. Городой 26-дахи һургуулиин 4-дэхи классайхид Крыловой «Волк и лиса», «Квартет» гэһэн басняар зүжэг табижа, нүхэдөө һонирхуулаа. Михалковой «Зайка-зазнайка», Маршагай «Сказка про лентяя» гэһэн онтохонуудаар мүн лэ зүжэг табигдаа юм. Зүжэг харанайнгаа һүүлээр үхибүүд ёлкынгоо дэргэдэ элдэб наада эмхидхэжэ, удаан сэнгэһэн, хүхюутэй һайнаар сагаа үнгэргэһэн байна.

Амаралтынгаа үедэ һурагшад республикынгаа уран зохёолшодтой уулзаһан, хөөрэлдэһэн байна. Гунга Гомбоевич Чимитов, Никифор Леонтьевич Рыбко, Данра Данилович Хилтухин гэгшэд үхибүүдые шэнэ жэлээр амаршалжа, һайнаар һурахыень хүсэбэ. Үхибүүдтэ зорюулагдаһан ямар шүлэг, уран һайханай зохёолнуудые бэшэжэ байһан тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Тэдэнэй эдир уншагшад өөһэдынгөө һанамжа, дурадхал тухай мүн лэ ахамад нүхэдтөө хэлэбэ.

4-дэхи классай һурагша Вова Архипов, 6-дахиин Толя Крылов, 9-дэхиин Лида Грудинина, 6-дахи классай Толя Грачев болон бусад ямар ном уншаха хүсэлэнтэй байһаньш мэдүүлжэ, шүлэгүүдые, багахан зүжэгүүдые бэшэжэ байгыт, һургуули, библиотекэ ерэжэ, һурагшадтай уулзажа, тэдэнэй ажабайдалаар һонирхыт гэжэ уран зохёолшодые гуйһан байна. Хани ёһоной энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр концерт харуулагдаа.

Мүн эндэ «В мире сказок» гэһэн темэтэй утренник үнгэргэгдөө, номой выставкэ эмхидхэгдэ. Энэ выставкэдэ онтохонуудые хэблэгдэһэн номууд, тэдэнэй героинууд зурагдажа харуулагдаа. Январиин 8-да 5—7 классуудай һурагшадай шэнэ жэлэй карнавал үнгэргэгдөө.

Городоймнай үхибүүд үбэлэ амаралтые һайнаар үнгэргэжэ шэнэ хүсэтэйгөөр һуралсалаа үргэлжэлүүлжэ эхилбэ.

К. Жилкина,
Улан-Удын үхибүүдэй библиотекые даагша.

Үнэр баян эхэнүүд шагнагдаба

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр гэн Бурят ороноймнай үнэр баян эхэнүүд «Эхын алдар» гэһэн орденуудаар, «Эхын медаль» гэһэн медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө һаяншагнагдаба.

Кабанскын аймагай Госбанкын худалмэрилэгшэ Агафья Леонтьевна Сокольникова, Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн Сыбыкова Румовна Сантибаева, Кяхтын үбэлэй совхозой худалмэрилэгшэ Февсия Ивановна Степанова болон бусад юһэн үхибүү түрэжэ, хүмүжүүлһэнэйнгөө түлөө «Эхын алдар» гэһэн 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаа.

Кабанскын аймагай Каменск гэ худалмэриншэнэй һуурин газарай рэй эзэн эхэнэр П. В. Ануфриева, Кабанскын Брянск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Е. П. Мясникова, Кабанскын Посольское тосхоной гүрэнэй загаһанай заводой худалмэрилэгшэ Н. А. Поплевина, Байкын городой гэрэй эзэн эхэнэр А. Чикирова болон бусад бусад нэ ман үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгөө түлөө «Эхын алдар» гэһэн 2-дохи шатын орденоор шагнагдаһан байна.

Долоон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн 35 эхэ «Эхын алдар» гэһэн 1-дахи шатын ордендо хүртэлсэһэн эхэ.

Зургаан, мүн табан үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн 188 эхэ «Эхын медаль» гэһэн 2—3-дахи шатын медальнуудаар шагнагдаа.

Сагай уларил

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, зарим газарта бага зэргэ саһан орохо гэжэ гидрометбюро мэдээсэнэ. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улан-Удэ городто үглөөгүүр 21—23 градус, үдэртөө 12—14 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Январиин 15-най үдэр бага зэргэ үүлэтэй байха, зарим газарта саһан орохо. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Һүнинһөө 22—27 градус, үдэртөө 13—18 градус хүйтэн байха гэжэ тухайлдана.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни, пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, информации—35-14, культуры —34-05, писем и рабселькоров —40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00572. г. Улан-Удэ Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5271.